

האמנם חל איסור לשמוע מוזיקה בימי העומר?

הרב ארי דוד קאהן

1. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סב עמוד ב

דתנא, רבי יהושע אומר, נשא אדם אשה בילדותו, ישא אשה בזקנותו. היו לו בנים בילדותו, יהיו לו בנים בזקנותו, שנאמר, (קהלת יא) "בבקר זרע את זרעך, ולערב אל תנח ידך, כי אינך יודע איזה יכשר, הנה או זה, ואם שניהם כאחד טובים". רבי עקיבא אומר, למד תורה בילדותו, ילמוד תורה בזקנותו. היו לו תלמידים בילדותו, יהיו לו תלמידים בזקנותו, שנאמר, "בבקר זרע זרעך" וגו'. אמרו, שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטופרס, וכלן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמים, עד שפא רבי עקיבא אצל רבותינו שפדרום, ושנאה לרבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה באותה שעה. תנא, כלם מתו מפסח ועד עצרת. אמר רב חמא בר אבא, ואיתימא רבי חייא בר אבין, וכלם מתו מיתה רעה. מאי היא? אמר רב נחמן, אספרה:

2. משנה מסכת עדיות פרק ב

(ח) שלשה דברים אמר רבי עקיבא, ... (י) אף הוא היה אומר תמשה דברים של שנים עשר חדש. משפט דור המבול, שנים עשר חדש. משפט איוב, שנים עשר חדש. משפט המצרים, שנים עשר חדש. משפט גוג ומגוג לעתיד לבוא, שנים עשר חדש. משפט רשעים בגיהנם, שנים עשר חדש, שנאמר (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו. רבי יוחנן בן גוריון אומר, מן הפסח ועד העצרת, שנאמר ומדי שבת בשבתו:

3. ויקרא רבה (מרגליות) פרשת אמור פרשה כח

א"ר אלעזר כת' ולא אמרו בלבבם נירא נא את י"י אלהינו הנותן גשם יורה ומלקוש בעתו (ירמיה ה, כד), הא יהיבא הא כדו לית את צריך ליה, הה"ד שבועות חוקות קציר ישמור לנו (שם/ירמיהו ה', כ"ד/), ישמור לנו מן השרב ישמור לנו מן טללים רעים. ואלו הן שבע שבתות שבין פסח לעצרת. תני ר' חייא כת' שבע שבתות תמימות תהיינה (ויקרא כג, טו), ואימתי הן תמימות בזמן שאין משמרות ישוע ושכניה באות בהן.

שו"ת הרא"ש, מהד' י"ש יודלוב, ירושלים תשנ"ד, כלל ד סימן י, עמ' כג:

"והדבר ידוע שבאשכנז עיקר קיום התבואה היא על ידי הגשמים שבין פסח לעצרת".

4. תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן רעה (Published 1792)

וששאלתם למה אין מקדשי ואין כונסין בין פסח לעצרת אם מחמת איסור או לאו. הו' יודעי' שלא משום איסור הוא אלא משום מנהג אבלות שכך אמרו חכמי' שנים עשר אלפים זוגים תלמידים היו לו לר' עקיבא וכלם מתו בין פסח לעצרת על שלא נהגו זה בזה ותני עלה וכלם מתו מיתה משונה באסכרה ומאות' שעה ואילך נהגו ראשונים בימים אלו שלא לכנוס בהן ומי שקפץ וכנס אין אנו קונסי' אותו לא עונש ולא מלקות אבל אם בא לשאול לכתחילה אין מורי' לו לכנוס ולענין קדושין מי שרצה לקדש בין פסח לעצרת מקדש לפי שאין עיקר שמחה אלא בחופה:

5. הלכות רי"ף גיאת הלכות חדש וספירת העומר עמוד שמד Spain 1038-1089

ומנהג בכל ישראל שלא לישא בין פסח לעצרת ומשום אבילות הוא ולא משום איסור הוא שכן אמרו חכמים שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לר' עקיבא וכולן מתו בין פסח לעצרת שלא נהגו כבוד זה בזה וכולן מתו באסכרה ומאות' שעה ואילך נהגו להתאבל עליהן שלא לישא אשה בימים הללו. ודוקא נשואין שעקר שמחה בחופה ובכניסה אבל לארס ולקדש לא. ונשואין נמי

מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו אבל אם בא לשאול לכתחלה מורין לו שלא לעשות ושלא לסתור מנהג ישראל וכן הורו הגאונים.

6. רבינו ירוחם - תולדות אדם וחוה נתיב כב חלק ב דף קפו טור ד Provençe 1290-1350 לקדש ולכנוס בין פסח לעצרת כתב רב האי ז"ל בתשוב' שמקדשין כי אין שמחה אלא בחופה ובסעודה אבל אם בא לשאול אם יכנוס אומרים לו לא תעשה משום תלמידי רבי עקיבא שמתו כלן באסכרה בין פסח לעצרת מפני שלא נהגו כבוד זה בזה ואם עבר וכנס אין מלקין אותו ולא קונסין אותו בשום קנס.

7. מנהגי אבלות בימי ספירת העומר שמחה עמנואל

S.D. Goitein, A Mediterranean Society, Berkeley-Los Angeles-London III, pp. 114, 450 n. 82 לדברי ש"ד גויטיין, אין בידינו אף עדות מהגניזה על נישואין בחודש אייר, אף שחודשי האביב היו החודשים המועדפים לנישואין

8. ערוגת הבשם, מהד' א"א אורבך, ירושלים תרצ"ט-תשכ"ג, ד, עמ' 113.

ראיתי כתוב [ב], (שאלו כן) [שאלנו] 20 [לרבו] [תינו] מה טעם מנהג בישראל [אין] עושין מלאכה בין פסח לעצרת משתשקע החמה עד למחרת שחרית. ואמרו לנו שני טעמ' [ים], אחד על פטירת תלמידי הילל ושמאי (!), דאמ' שמוני אלף (!) תלמידי היו להילל הזקן ושמאי מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו מפסח ועד עצרת על (שאלה ונוהגים) (שלא היו נוהגים) כבוד זה לזה, והיו מתים סמוך לשקיעת החמה, וקוברים אותם משתשקע החמה, והיה העם בטילים ממלאכה, על כן גזרו שלא לעשות שמחה מפסח ועד עצרת, ושלא לחנך [כסות] חדשה עד עצרת. ונהגו גם הנשים מלעשות מלאכה משתשקע החמה. ועוד עיניין אחר, משום שאנו סופרין (אותה עומר) [את העומר] עד לאחר שקיעת החמה אנו בטלים ממלאכה, הואיל כתי' שבע שבתות בלשו' שבות ובלשו' שמיטה, שנ' (ויקרא כ"ה, ה) 'וספרת לך שבע שבתות שני', וכתו' (דברים ט"ז, ט) 'שבעה שבועות תספור לך', מיכאן שהספיר' תלוייה [בב"ד], 21 מה (שנה) [שנת] שמיטה אסורה במלאכה, אף זמן ספירת העומר אנו בטלים ממלאכה, ונקרא שבתו' על שם שבות שמיטה.

9. ספר הרוקח הלכות אירוסין ונישואין סימן שנה 1160-1230 Rabbi Eliezer Worms

מנהג שאין נושאין בין פסח לעצרת לפי שימים אלו עלולים שנפל מגפה בתלמידיו של ר' עקיבא. ויש מקומות שנושאים עד ראש חודש אייר ומשם ואילך נמנעין.

10. ספר שבלי הלקט סדר פסח סימן רלה

R. Zedakiah ben R. Avraham Ha - Rofe Rome 1210-1275. studied in Germany, with students of R. Samson of Sens. During this period he recorded customs and collected halachic rulings of French and German Torah scholars. He returned to Italy with his teacher, R. Avigdor Katz. Shibbolei Ha - Leket deals primarily with Orach Chayim. This work is arranged topically, and includes halachic decisions, comments on the prayers, and explanations of customs. For many years it was the most widely disseminated halachic work in Italy, and it is quoted numerous times by the Beit Yosef

דין הנשים שנהגו שלא לעשות מלאכה בלילות בין פסח לעצרת כל הלילות של ספירת העומר. מה שנהגו הנשים שלא לעשות מלאכה לאחר שקיעת החמה בימים שבין פסח לעצרת יש תולין הטעם לפי שבין פסח לעצרת מתו תלמידי ר"ע קרוב לשקיעת החמה ובשם הרב ר' שמחה משפירא זצ"ל מצאתי עדיין צריכין אנו למודעי בבראשית רבה פרשה י"ז דגרסינן התם מפני מה הנשים מהלכות אצל המת תחלה אמר להן מפני שגרמו מיתה לעולם הולכות אל המת תחילה והלכך בידהן ובהן נוהגת מידה זו זרירות /זריזות/ ונשכרות להודיע שבחן בכל דור ודור שקדמו אצל אותן תלמידים ולכבדן ולהתעסק בהן לפיכך נהגו שלא לעשות מלאכה באותו העת זכר

לנשים צדקניות שהיו באותו הדור. ויש מקומות שנהגו שלא להסתפר לאחר פסח עד ל"ג לעומר וכן יש נוהגין שלא לישא נשים בין פסח לעצרת לפי שהימים עלולין הן שנפלה מגפה בתלמידי ר"ע. ויש מקומות שנוהגין לישא עד ר"ח אייר אבל לאחר ר"ח מתחילין שלא לישא. ואחי ר' בנימין נר"ו פ"ה הטעם מה שנהגו שלא לישא בין פסח לעצרת לפי מה שמצינו בסדר עולם פ"ג משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש שנאמר והיה מידי חדש בחדשו ר' יוחנן בן נורי אמר מן הפסח עד עצרת שנאמר ומדי שבת בשבתו וכן פ"ה הטעם מה שנהגו שלא לעשות מלאכה לאחר שקיעת החמה בימי ספירת העומר לפי שהעומר בא משעורים ושיעורו עשירית האיפה קמח וכן מנחת סוטה היתה שעשירית האיפה קמח שעורים. על כן נהגו הנשים צדקניות שלא לעשות מלאכה כל הלילות של ספירת העומר להיות להם לכבוד ולתפארת ולהיות להם לזכר וסימן לבעבור תהיה יראת ה' על פניהן ונוסרו כל הנשים אשר לא תבגודנה אשה מריעה ומצינו כיוצא בה ויעש את כיוור נחושת במראות הצבאות אשר צבאו פתח אהל מועד:

11. ראבי"ה חלק א - מסכת שבת סימן רעו

R. Eliezer ben R. Yoel Halevi, was 1140 in Mainz, Germany, and passed away in Cologne, 1220 וכן נהגו שאין מקיזין בין פסח לל"ג בעומר, מפני ששלטה מגפה בתלמידי רבי עקיבא. וכן בתמוז ואולול ושבת לא, וסימן זל"ט. וטעם ברור לא שמעתי:

12. טור אורח חיים הלכות פסח סימן תצג

נוהגין בכל המקומות שלא לישא אשה בין פסח לעצרת והטעם שלא להרבות בשמחה שבאותו זמן מתו תלמידי ר"ע וכתב הר"י גיאת דוקא נישואין שהוא עיקר שמחה אבל לארס ולקדש שפיר דמי ונישואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו אבל אם בא לעשות בתחלה אין מורין לו לעשות כך וכזה הורו הגאונים ויש מקומות שנהגו שלא להסתפר

13. טור אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנא

ט"ב אין בית דין יכולין לבטלו כיון שהוכפלו בו הצרות משנכנס אב ממעטין בשמחה ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי עו"ג לישתמוט מיניה דריע מזליה ... פירוש מר"ח עד התעני' העם ממעטים בעסקיהם מלישא וליתן מלבנות ולנטוע ומארסין ואין כונסין ואין עושין סעודת אירוסין דבאירוסין בלא סעודה ליכא שמחה אבל בנישואין בלא סעודה איכא שמחה.

14. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף א

נוהגים (א) שלא [א] לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר, (ב) מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא; אבל לארס ולקדש, (ג) א שפיר דמי, ונישואין נמי, מי שקפץ וכנס (ד) אין עונשין אותו. הגה: מיהו מל"ג בעומר ואילך (ה) ב הכל שרי (אבודרהם ב"י ומנהגים).

15. מגן אברהם סימן תצג ס"ק א

R. Avraham Ha - Levi Gombiner 1637 - 1683 in Gombin, Poland. As a youth he witnessed the Cossack uprisings in 1648 - 1649, in which most of his family was murdered.

א שפיר דמי - שמא יקדמנו אחר, ונ"ל דמותר לעשות באותו פעם סעודת אירוסין (עסי' תקנ"א ס"ב) אבל לעשות ריקודין ומחולות של רשות נהגו לאסור ונ"ל שאף מי שעשה שדוכים אסור לעשות ריקודין ומחולות:

16. מגן אברהם סימן תקנא

ט (פמ"ג) ואין נושאין - אפי' בלא סעודה:
י (פמ"ג) שלא יקדמנו אחר - ומה"ט מותר לעשות שדוכין ומ"מ נ"ל דאסור לעשות סעוד' ואפי' בלא ריקודין ומחולות ול"ד לסעודת ברית מילה דלית בה שמחה כלל משא"כ כאן ונ"ל דאפי'

בשבת אסור לעשות דהא בגמ' קתני מר"ח עד התענית אסור וא"א דלית בהו שבת מיהו מה שנוהגין לאכול מיני מרקח' בשעת כתיבת התנאים לא מקרי סעודה, ונ"ל דאסור לעשו' ריקודין ומחולות מי"ז בתמוז ואילך:

אין נושאים נשים בין פסח לעצרת

17. פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תקנא ס"ק י

R. Joseph son of R. Meir Teomim 1727-1792, Poland In 1781 he was appointed the Rabbi of Frankfort on the Oder in east Germany

וריקודין ומחולות מי"ז בתמוז אסור אף בלא אירוסין כלל, ועיין אליה רבה. וישראל שפרנסתו כלי זמר אצל אינו ישראל בבית משתאות, יראה כדי פרנסה שרי ודאי, ואף דבר האבד י"ל דשרי להרויח כהאי גונא אם אין שכיח כלל, עיין הלכות חול המועד בזה:

18. פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תצג ס"ק א

א שפיר. עיין מ"א. משמע ריקודין רשות, ואף בשידוכין אסור, הא לארס ולעשות ריקודין שרי, ועיין אליה רבה [ס"ק ב], הואיל ועביד מצוה שמקדש אשה. ועיין שם שמוספק בניסן עד ראש חודש אייר או מראש חודש סיון עד שבועות אם מותר לעשות ריקודין של רשות:

19. שולחן ערוך הרב אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף א

נוהגין שלא לישא אשה ושלא להסתפר בין פסח לעצרת שמתאבלין על כ"ד אלפים מתלמידי רבי עקיבא שמתו בימים הללו. אבל מותר לעשות שידוכין בלא נשואין שמא יקדמנו אחר ומותר ג"כ לעשות סעודה לאחר השידוכין או לאחר הקידושין אבל לא יעשו ריקודין ומחולות ואין צריך לומר שלא יעשו ריקודין ומחולות של רשות אבל מותר לעשות סעודת הרשות כגון שמחת מריעות בלא ריקודין ומחולות ושמחות יתירות:

20. ספר באר היטב על או"ח - סימן תצג

[ב] לארס - שמא יקדמנו אחר. וכתב המ"א ומותר לעשות ג"כ סעודת אירוסין. ועכשיו שיאן מקדשין אלא בשעת נשואין מ"מ מותר לעשות שידוכין ולעשות סעודה דהא אפילו סעודת רשות נוהגין היתר רק לעשות שמחות יתירות בריקודין ומחולות נהגו איסור מ"א ות"י ע"ש:

21. משנה ברורה סימן תצג ס"ק ב

(ב) מפני שבאותו זמן וכו' - ר"ל ואין ראוי להרבות בשמחה [טור]. ומ"מ אם נזדמן לו איזה ענין שצריך לברך עליו [ב] שהחיינו יברך:

(ג) שפיר דמי - שמא יקדמנו אחר. ומותר [ג] לעשות ג"כ סעודת אירוסין ועכשיו שאין מקדשין אלא בשעת נשואין מ"מ מותר לעשות שידוכין ולעשות סעודה אבל לעשות ריקודין ומחולות נהגו איסור וכ"ש בשאר ריקודין ומחולות של רשות [ד] בודאי יש ליזהר:

22. משנה ברורה סימן תקס

(יג) ואפילו שיר בפה על היין אסור - וב"ה פסק דאפילו בלא יין ג"כ אסור דאמרינן בגמרא דוקא זמרא של מושכי הספינות או מושכי הבקרים שרי שאינו אלא לזרזם במלאכתם אבל דגרדאי אסור שהוא לשחוק בעלמא [כד] וע"כ נשים המזמרות בפה [כה] בעת מלאכתן יש למחות להן ואם אינן שומעות מוטב שיהיו שוגגין אכן בבית חרושת המעשה [כז] שיש שם גם אנשים ואלו מזמרות ואלו עונין אחריהן הוא כאש בנעורת ומצוה רבה לבטלם:

23. מחצית השקל על שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף א

(א) שפיר דמי כו'. אבל כו' של רשות [כו'] אסור. אבל אם אירס אז מותר לעשות ריקודים, מה שאין כן שדוכים בעלמא ניהו דהשדוכים מותר משום שמא יקדמנו, אבל הרקודים ומחולות אז

הוי רשות ואסורים. ומה שכתב בשו"ע מי שקפץ וכינס אין עונשים אותו, כתב בספר אליה רבה בשם [שיירי] כנסת הגדולה דוקא כינס דסבר מצוה עביד, אבל מי שמסתפר קונסים אותו:

24. ערוך השולחן אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף א

אלו הימים שבין פסח לעצרת מוחזק אצל כל ישראל זה שנות מאות רבות לימי דין וימי אבל מפני שבזמן הקצר הזה מתו י"ב אלף זוגות תלמידי חכמים תלמידי ר' עקיבא כדאיתא ביבמות [ס"ב:] וכולם מתו במיתת אסכרא [שם] ועוד ראינו שעיקרי ימי הגזירות בשנות מאות שעברו בצרפת ואשכנז הווי בימים אלו כמבואר מהפיוטים שעשו קדמונינו על שבתות אלו שבין פסח לעצרת והם מליאים קינים והגה והי ויש עוד טעמים על ימים אלו **שהם ימי דין** [עח"י סק"ג]: סעיף ב - ולפיכך נהגו כל ישראל מימות הגאונים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת ולא חילקו בין נשואין דמצוה כגון מי שלא קיים עדיין פריה ורביה אם לאו ואף על גב דבאבלות גמורה יש חילוקים מ"מ בכאן החמירו על עצמן ומ"מ מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו כיון שעשה מצוה וכ"ש כשראה שיכול השידוך להתבטל אבל לארס ולקדש שפיר דמי וכן אצלנו לעשות שידוכים ולכתוב תנאים מותר שמא יקדמנו אחר ומותר לעשות סעודה אך לא בריקודין ומחולות וכ"ש שאסור לזמר בכלי זמר וכן סעודת הרשות מותר כמו סעודות מריעות ובלבד בלא ריקודין ומחולות:

25. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן פז

אם מותר ללמד לשורר בכלי זמר ... כ"ח אייר תשכ"א. מע"כ ידידי הנכבד מו"ה ר' מיכאל קאסטעל שליט"א. ...הנה באחד שרוצה ללמד לשורר בכלי זמר, אם הוא לפרנסה מותר אף בימי ספירה דלדידה אין זה ענין שמחה. ואם הוא להנאתו אסור אף ללמד דגם זה הוא הנאה ואסור בימי ספירה בעניני שמחה לפי המנהג. וגם בכל השנה הא אסור להרמב"ם פ"ה מתעניות הי"ד ופסק כן המחבר בש"ע סימן תק"ס סעיף ג' בזמרא דכלי שיר וראוי להחמיר כמותם, אף שהרמ"א בשם י"א מתיר שלא במשתה כדבארתי בספרי על או"ח סימן קס"ו עיין שם, אבל אין למחות ביד המקילין מאחר שרמ"א מתיר שלא במשתה ואין רגילין. וכן הוא הדין לשמוע זמרא דמנא. ובימי ספירה אסור לכו"ע.

26. שו"ת חלקת יעקב אורח חיים סימן סד

הרב מרדכי יעקב ברייש, (1897-1977), אב"ד הקהילה החרדית בציריך שבשווייץ
(א) בדבר מה שהעיר על תשובתי לק"ק אנטוורפן אי מותר להעמיד הרדיו מע"ש בשביל חולה עצב רוח שהזמרה לו לרפואה, והעליתי להתיר ואף לכל אדם יש צדדים להתיר, ... וברדיו יש שני איסורים מטעם זמר דאסרו משום אבלות ומטעם שירי נכרים האסור מצד עצמו, וגם שירי עגבות ודברי חשק דמגרה יצה"ר ובשני איסורין מחמירין יותר, ומביא האי דברטנורא עירובין פ"ג דתרי שבותין גזרו אף ביהש"מ, ודעתו לאסור אף לחולה שאיב"ס, והאריך בזה. (ב) מי יתן והי' אשר יתכשר דרא להיזהר מבלתי שמוע זמרת הרדיו, אבל לדאבונינו העולם אינם נוהרים כלל בזה ורק חסידים ואנשי מעשה, וראיתי בני עלי' והם מועטים, וצריכין למשכונני אנפשי' להתיר וללמד זכות, ומי התיר שארי הדברים הנאמרים בשו"ע תק"ס לאסור משום אבלות לאחר החורבן, לבנות בנינים מהודרים מבלי לשייר אמה על אמה ובעניני עריכת השולחן ותכשיט יעו"ש ועי' בחכ"א וז"ל וצ"ע שכל זה אין נוהגין כלל, וזמרת הרדיו עכ"פ יש לסמוך על שיטת רש"י ותוס' בגיטין דרק בבית המשתה על יין או שרגיל בכך כלשון הרמ"א כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר, וכלשון התוס' גיטין ז' א' ד"ה זמרא, "שמעתנג ביותר" ובהגהות מרדכי ריש גיטין דדוקא במשתה בלא אכילה הוא דאסור שכן דרך עכו"ם אבל במשתה של אכילה מותר, ומובא גם במשנ"ב להלכה, ומה שהביא משו"ע נ"ג משירי נכרים דאסור אינו

ענין לכאן, דהא מבוואר שם במג"א ס"ק ל"א דזה דוקא בניגון שמנגנים כן לע"ז, ובבאה"ט שם בשם ב"ח בתשובה ניגון שמיוחד בבית ע"ז וזה נוגע לאבק ואביזרהו דע"ז, אבל ברדיו ידוע שאינו זמרת ע"ז רק זמר סתם ויש רק חשש אבלות דאחר החורבן ועל זה אנו סומכין על שיטות הנ"ל להתיר, ואם לפעמים נשמע קול אשה או שירי חשק ועגבות ודאי היא דאסור וצריכין להיזהר. ויש עוד סברא גדולה להתיר כיון דבשעת הגזירה לאסור הזמרא מטעם אבלות לא היה עדיין הרדיו לא חל הגזירה על הרדיו וכהאי דב"י בס' י"ג מובא במג"א ומחצה"ש סוסי' ש"א וז"ל כיון דבימיהם דלא הי' גנאי לא אסרו חכמים אף על פי שבימינו איכא גנאי מ"מ לא נגזור ונחדש גזירה חדשה ונשאר בהיתרו, ואין זה דומה למין כלי זמר שיתחדש אף על פי שלא הי' בשעת הגזירה דודאי אסור משום דהגזירה היתה כל מיני כלי זמר, והסברא נותנת דאף כ"ז שיתחדשו בכלל, אבל הרדיו שאין רואים כלל המנגן ובא ממרחק רב עפ"י חדשות הטבע מיקרי פנים חדשות ואינו בכלל הגזירה, ואף שהיא רק סברא בעלמא ומי שירצה יכול לדחותה מ"מ סניף
יש.

<p>תיב</p> <p>הליכות</p> <p>פרק ארבעה עשר</p> <p>שלמה</p>	<p style="text-align: right;">זמרה</p> <p>ג. השירה שנוהגין בה איסור בימי בין המצרים⁷, אינה אלא מסוג השירים המעוררים לריקוד⁸.</p> <p>ד. במסיבת תנאים, יש למעט בשירי שמחה, אבל אין לרקוד¹⁰.</p>
<p>דבר הלכה</p>	
<p>כפה. אף לענין שמיעת פרקי חזנות מפי חזן, אין הדבר צריך לאיסור. ומ"מ נכון להמנע בימים אלו אף משמיעת שירים שאינם מציאים לריקוד, ואפי' קטעי חזנות וכדו', וכדאי הוא בית אלקינו להתאבל עליו גם בכגון דא¹¹.</p> <p>ו. ובקבלת פני סתן הנהוגה ביציבות הק', לא</p>	<p>חדש ומכוונים גם על התפלין, לא יעשו כן בימי בין המצרים, אלא ייטחו התפלין בלא צרכם שהחיינו⁷.</p> <p>ד. ושמיעת קלטות שירים ("טייפ") נראה ודאי שדינה ממש כשמיעת כלי זמר לענין זה, ואסור⁹.</p> <p>ה. ואין חילוק בזה בין שירה בכלי לשירה</p>
<p>ארחות הלכה</p>	
<p>7. הקטן והלכותיו שם. ועיין מ"ב סי' תקנ"א סקצ"ט בשם האחרונים דאשה מעוברת מותרת לאכול פרי בלא שהחיינו, דשמא תתאוה ויגרם נזק לה ולולד, וכן חולה ג"כ מותר שהפירות פותחין לו תאוה לאכול דברים טובים ובמקום חולי לא קבלינן עלן, עיי"ש. ויש שהעירו על כך דמאי שנא ממש"כ הרמ"א שם דבפרי שלא ימצא אחר ט' באב מותר לברך שהחיינו ולאכלו בין המצרים, וה"ל כיון שע"י האכילה שוב לא תוכל לברך בפעם ב' בדקיי"ל שעל אכילה שני' אין מברכין א"כ הו"ל כלא ימצא עוד אחר ט' באב - ואמר רבנו די"ל דבפרי שלא ימצא וכו' אין זה אלא מקרה שאינו רגיל ובכגון דא לא קפדינן והתירו לברך, אבל במעוברת וכו' שהם מקרים הרגילים ועלולים לבוא בכל שעה לא פליגינן בתקנתא שלא לברך שהחיינו, עב"ד (ואולי היינו נמי טעמי' הכא לענין תפלין שלא יברך). אבל מש"כ בשו"ת שלמת חיים סי' שכ"ז דשאני מעוברת שיכולה לתקן מה שלא בירכה ע"י שתברך שהחיינו על פרי אחר לאחר ת"ב ותפטור פרי זה, אמר רבנו דלא נזירא, ועוד דאי משום הא איך לא הזכירו הפוסקים שתעשה כן לאחר ת"ב. 8. דשימות, וכ"כ בשם רבנו בס' בין פסח לשבעות פט"ז הע' ה' לענין ימי הספירה. ועיין סי' תקנ"א במ"ב סקט"ז בשם א"ר שאסור לעשות ריקודין ומחולות בימי בין המצרים. וכן הורה רבנו לענין מחנות-קיץ לנערות, שכל השירים המכונים "שירי רגש" וכו' יש להתיר להן לשיר. וכמו כן הורה כמה פעמים להקל בשמיעת קלטות אם המטרה היא רק להפיג בדידות או פחדים, כגון באשה אלמנה השוהה לבדה בבית וכדומה. וכן הורה לאלמנה בוי"ב חדשי אבלותה על אביה. ועיין עוד שו"ת מהרש"ג ח"ב סי' קכ"ה דהכל לפי מה שהוא אדם עיי"ש. וראה עוד לעיל פי"א ציון 54. 9. תשו' בתי"ו (לענין תשעת הימים). 10. כתבי תלמידים. 11. שם. משא"כ בימי הספירה דא"צ להחמיר בזה. שם. ושנים רבות נהג רבנו לפרוש עם עוד יחידי סגולה בצהרי היום לעזרת הנשים שבהיכל ישיבת עץ חיים לאמירת תקון חצות. ומ"מ כשנשאל בשנים המאוחרות מאחד ממקורביו אם לנהוג כן, היות ואיננו רואים שמקיימים מנהג זה, ענהו: בכל כגון דא יש לנהוג כמנהג בני התורה החשובים, ואמנם בצעירותי היו כל הצבור אומרים תקון חצות, גם הצעירים, אבל כבר אז הי' הדבר נראה אצל חלק מהם כפעולה חיצונית ולא מהרגש אמתי, וכל שכן בזמננו זה שגם האוירה שהיתה אז בהרגשת ימי החורבן נתמעטה</p>	